

вим поштовхом до економічної динаміки. Це довгострокові завдання, які потребують поступових, поетапних перетворень (градуалізм).

Необхідно також розробити чітку систему критеріїв оцінки ефективності антикризового державного управління економікою. До таких критеріїв можуть належати швидкість приросту ВВП, темпи інфляції, динаміка інвестицій, показники інноваційної діяльності, монетарні показники тощо.

Література

1. *В. Василенко*. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. — 2 вид. — К., 2005. — 507 с.
2. *А. Гальчинський* // Дзеркало тижня. — № 37. — 2006. — С. 8.
3. *Д. Губенко*. Слабкі місця // Тиждень. — № 35. — 2009. — С. 26—27.
4. *С. Смерека*. Теоретико-методологічні засади антикризового управління розвитку сфери послуг // Економічний простір. — № 19. — 2008. — С. 71—81.

УДК 338

В. В. Радченко

ПРОБЛЕМА ПРІОРИТЕТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ЩОДО СТАБІЛІЗАЦІЇ ТА ВИХОДУ ЕКОНОМІКИ З КРИЗОВОГО СТАНУ

Вихід України зі світової економічної кризи, яка розпочалася ще у 2008 р. і поширилася на українську економіку, передбачає обґрунтування відповідних пріоритетів економічної (управлінської) діяльності держави. Для цього, безумовно, потрібно скористатися світовим досвідом антикризової діяльності держави. Однак для України такі дії є лише першим кроком. Необхідним в наших умовах є глибоке дослідження власних особливостей та власних проблем розвитку. Першочерговим з них, на нашу думку, є ті, які найповніше узагальнюють характер трансформаційних перетворень, стан української економіки та її місце у світовому господарстві, соціальне становище населення.

1. В Україні ще не звершенні трансформаційні перетворення, а тому й не відпрацьовані економічні методи регулювання економіки подібно тому, як це ми спостерігаємо у розвинутих країнах з ринковою економікою.

2. Технологічний базис України значно відстає від розвинутих країн (панування 3-го і 4-го технологічних укладів).

3. Структура української економіки глибоко деформована. Дві основні причини цього явища: 1) економіка України після розпаду СРСР залишила сліди тодішньої, пристосованої до умов єдиного народногосподарського комплексу, спеціалізації; 2) українська влада протягом усіх років незалежності так і не забезпечила комплексний розвиток національної економіки, не захистила вітчизняного виробника, допустила різке скорочення і занепад ряду галузей, що забезпечують споживчі потреби населення (легка промисловість, виробництво цукру, тваринництво тощо).

4. Малопотужність капітало-інвестиційної бази, що постійно гальмує інвестиційний процес та технологічне переозброєння економіки України.

5. Обмежений у країні сукупний попит як результат багаторічного заниження заробітної плати, гальмування малого бізнесу, низької прибутковості багатьох підприємств і цілих галузей.

6. Великий та багаторічний дефіцит державного бюджету України.

7. Низька конкурентоспроможність українських товарів.

8. Нераціональні зовнішньоекономічні зв'язки України, що проявляються в її імпортозалежності, незбалансованому платіжному балансі, незбалансованих валютно-фінансових операціях та великому державному боргу.

9. Наявність обширного тіньового сектору економіки.

Очевидно, що сучасний стан суспільного виробництва в нашій країні виражає не скільки «удар» світової фінансово-економічної кризи, стільки наслідки трансформаційної кризи (1991—1999 рр.), а також наступних знижень ділової активності. Тому визначення пріоритетів управлінської діяльності держави по виходу із економічної кризи має також відображати і потреби продовження трансформаційних перетворень, корекції реформ та реалізації стратегічних цілей розвитку нашого суспільства.

Відзначимо, що в нашій країні у жовтні 2008 року прийнятий Закон України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України», а потім низку інших державних актів [1]. Однак, прийнятими рішеннями не вдалося виразити глибинні потреби розвитку вітчизняної економіки у кризовий період. Йшлося про зміни в короткотривалому періоді і в основному перерозподільчого характеру (створення Стабілізаційного фонду, участь держави у капіталізації банків, деякі зміни в режимі

оподаткування тощо). Держава не торкнулася таких принципових проблем, як створення робочих місць за рахунок громадських робіт, упровадження системи жорсткого контролю над використанням і економією ресурсів, наведення порядку у кредитуванні, дотриманні законів ринкового ціноутворення, структурної перебудови економіки та ін.

Значним недоліком заходів уряду в царині виходу із кризового стану економіки є недостатність їх концептуального обґрунтування. Визначення основних пріоритетів державного управління у цій сфері має здійснюватися на основі виробничої концепції, а не розподільчої. Це означає активну підтримку державою реального сектора економіки. Інше, що також є концептуальним, це вибір ефективної моделі співвідношення і взаємодії держави та ринкової економіки. Життя сучасного постіндустріального суспільства переконливо показує, що ліберальна модель для сучасної економіки є руйнівною, що необхідно утверджувати регульований ринок (ринкову економіку), посилювати регулюючу роль держави з метою забезпечення координації ринкових процесів, об'єднання індивідуальних економічних інтересів у колективний, протистояння монополії, тіньовій діяльності, об'єднання економічних зусиль для досягнення економічного оптимуму і соціальної спрямованості виробництва.

З урахуванням названих аргументів, на нашу думку, пріоритетами державного управління в Україні щодо стабілізації та виходу економіки з кризового стану є:

I. У сфері суспільного виробництва:

- структурна перебудова економіки з наданням пріоритетів галузям, що визначають НТП і технологічне переозброєння;
- концентрація зусиль держави на розвитку соціальної сфери;
- припинення відпливу за кордон вітчизняного капіталу;
- створення належних умов для розвитку малого і середнього бізнесу;
- організація та заохочення громадських робіт (впровадження проектів дорожнього будівництва);
- впровадження широкої програми економії ресурсів, матеріальних і трудових затрат.

II. У сфері розподілу:

- впровадження заходів, які оптимізують систему доходів і забезпечують приведення соціальні стандарти у відповідність з цілями соціально зорієнтованої економіки;
- раціоналізувати систему податків, впровадити податок на майно;

— державі організувати наступ на тіньову економіку, мінімізуючи її негативний вплив на розподіл доходів.

III. У сфері обміну:

— впровадження ефективного державного контролю за діяльністю комерційних банків, розв'язання ними проблеми боргів, платежів та інших зобов'язань;

— посилити роль НБУ в захисті національних інтересів. Функції НБУ органічно поєднати з діяльністю фінансово-податкової системи;

— розробити систему компенсаційних заходів для нейтралізації негативного впливу інфляційного зростання цін.

IV. У сфері особистого та державного споживання:

— обґрунтування системи заходів, направлених на забезпечення раціональних норм споживання, що стане надійною основою зростання сукупного попиту;

— збільшення державних витрат на охорону здоров'я, освіту, науку, дошкільне виховання, розвиток культури, спорт тощо;

— скорочення витрат на забезпечення державного управління.

Література

1. Закон України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» // Урядовий кур'єр, 2008, 5 листопада; Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо подолання фінансової кризи в Україні» // Урядовий кур'єр. — 2008. — 20 листопада.

УДК 332.12

О. В. Ребар

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ РІВНОВАГИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Сучасний соціально-економічний і політичний розвиток України вимагає нагального розв'язку внутрішньодержавних відносин, у тому числі взаємовідносин центру і регіонів, а також між різними регіонами, що вимагає реформування територіально-адміністративної структури держави. В цих умовах забезпечення рівноваги регіонального розвитку є ключовим аспектом.

Теоретичною основою в дослідженні рівноваги регіонального розвитку є функціональна складова їх управлінської природи: суб'єкта — держави («центр», органи державної влади тощо)